

HYVISSÄ KÄSISSÄ

TURUN JA KAARINAN SEURAKUNTAYHTYMÄN VUOSIKERTOMUS 2018

**TUKEA
ASUMISEN
ENSIASKELIIN s. 3**

**Ruokis
täyttää
vatsat, s. 9**

s. 6

Urut rakentuvat pilli pilliltä

Vauvatreffit Skappelissa 12

PÄÄKIRJOITUS | HANNU KALLIO

Kirjoittaja on Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän hallintohtaja. Sähköposti hannu.kallio@evl.fi

Toivon työtä käsillä ja sydämellä

Uskonpa, että jokainen Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän 147.000 jäsenenä on rakastanut viime vuonna lähimmäisiään. Ihmisyteen kuuluu myötätunto ja vastuun kantaminen. Onneksi, sillä kesken-eräisessä maailmassa jokainen hyvä teko on tarpeen.

Kirkon työssä vastuu lähimmäisestä on alusta lähtien ollut peruskivi. Koska toimimme verovarvilla, haluamme kertoa kaikille tästäkin työstä.

Kaikkia koskeva koulutus, sairaanhoito ja sosiaaliturva ovat syntyneet kirkon piirissä. Päävastuu näistä on jo pitkään kuulunut yhteiskunnalle, asia joka tekee Pohjoismaista hyvän paikan elää. Silti kirkollekin on jäänyt tärkeitä osa-alueita hoidettavakseen. Joustavuus on etumme, koska emme ole koko ajan pohtimassa sosiaalilainsäädännön asettamia tarkkoja rajoja. Näemme ihmisen kokonaisuutena ja pystymme maallisten huolien lievittämisen ohella tarjoamaan laajempaa, hengellistä näköalaa elämän solmukohdissa.

Vuosikertomusliite kertoo tänä vuonna, miten Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä kantaa yhteiskunnallista vastuutaan. Lähimmäisenrakkautta toteuttavan työn lisäksi olemme myös kansalaiskavattajia ja kulttuuriperinnön säilyttäjiä.

Kirkolla on laajempikin yhteiskunnallinen rooli. Emme ole poliittinen vaikuttaja, mutta suomalaiset tarvitsevat vakaata arvovaikuttajaa, joka arvioi muuttuvaa maailmaa ja ihmisten elämää kristillisestä viitekehystä. Edistys on yleensä hyvää muutosta, mutta edistykseltä näyttävä saattaa joskus olla taaksepäin menoa. Uskon, että kirkolta odotetaan moraalista johtajuutta tämän päivän maailmassa, jossa raha sanelee valintoja.

Jokainen seurakuntiemme jäsen tekee tässä vuosikertomuksessa kuvatun työn mahdolliseksi jäsenyytensä perusteella. Kiitos siitä. ●

Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän vuosikertomus 2018

Kustantaja ja julkaisija

Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä

Toimikunta

Mia Bäck, Paula Heino, Teemu Hälli, Jaana Hörkkö, Hannu Kallio, Mervi Sipilä

Teksti:

Roope Lipasti

Kuvat:

Timo Jakonen

Taitto

Eveliina Sillanpää, Mari Mero

Vuoden 2018 tapahtumia

Uusi arkkipiispa valittiin

Kirkollisen vuoden 2018 suuri uutinen oli uuden arkkipiispan valinta. Espoon hiippakunnan piispa **Tapio Luoma** asetettiin virkaansa Turun tuomiokirkossa 3. kesäkuuta. Vuonna 1962 syntynyt Luoma on teologian tohtori ja vihitty papiksi vuonna 1987. ●

Varissuolla rakastuttiin

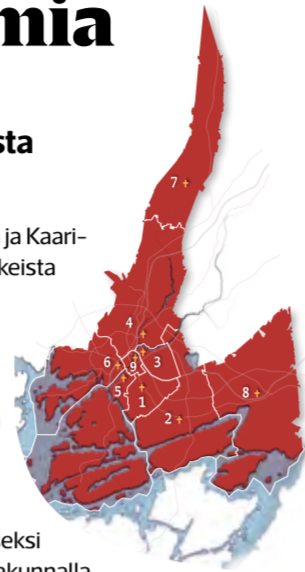
Varissuon kirkolla järjestettiin syyskuussa Vakke-Love -tapahtuma, jossa paikalliset toimijat juhlivat omaa kaupunginosaansa.

Idea oli seurakuntapastori **Anna Hällin**, joka television SuomiLove sarjaa katsoessaan mietti, miksi ei samanlaista voisi tehdä Varissuolla ja Varissuosta! Lopputuloksena nähtiin muun muassa bändi, joka soitti ihmisten toivomia biisejä, jotka oli aina omistettu jollekulle varissuolaiselle. Tarjolla oli kahvia, makkaraa, hattaraa, kasvomaalausta ja kirsikkana kakussa **Paleface**, jolle Varissuo oli tullut tutuksi Varissuo-musikaalin kautta. Lisäksi erilaiset Varissuon yhdistykset esittäytyivät. ●

Seurakuntaliitoksista luovuttiin

Pitkään kaavauiluista Turun ja Kaarinan seurakuntien liitoshankkeista päätettiin lopulta luopua. Tarjolla oli erilaisia malleja, joista selvitysmies esitti, että siirryttäisiin neljään suomenkieliseen seurakuntaan – ruotsinkielinen olisi jäänyt entiselleen. Kirkkohallitus kuitenkin torjui liitossuunnitelmat, joten ainakin toistaiseksi jatketaan kymmenellä seurakunnalla. ●

Seurakuntavaalit pidettiin

2018 oli vaalivuosi, jolloin valittiin kirkkovaltuutetut seuraavaksi neljäksi vuodeksi. Äänestysprosentti oli 10,9, kun edellisissä vaaleissa se oli 13.

Partiotyön Ystävien ehdokaslista oli suurin voittaja – kuten kaksissa edellisissäkin vaaleissa. He saivat valtuustoon 17 edustajaa. Åbo svenska församlingin **Siv Sandberg** on vaalien äänikuningatar, aivan kuten vuonna 2014.

Uuden yhteisen kirkkovaltuuston 51 jäsenestä 32 on naisia, eli naisia on uudessa kirkkovaltuustossa 63 prosenttia, kun edellisessä luku oli 71. Uuden valtuuston valtuutettujen keski-ikä on 56 vuotta, kun se neljä vuotta sitten oli 51 vuotta. Alle 40-vuotiaita on kymmenen. Yhtymän yhteisen kirkkovaltuuston 51 paikasta 25 paikkaa on tulevana valtuustokaute-na uusien valtuutettujen hallussa. ●

Katariinaan kasvoi kastepuu

Katariinan kirkossa otettiin käyttöön teekstiilitaiteilija **Silja van der Meerin** suunnittelema ja toteuttama kastepuu. "Valon pisaroita" on kaunis sisutuksellinen lisä kirkkoon, puun runko ja oksat on neulottu pellavalangasta, lehdet ovat virkattua pellavaa. Kastepuun ideana on, että vuoden aikana siihen lisätään aina yksi käsi-työnä tehty valkoinen kyyhky, joka nimetään kirkossa kastetun lapsen mukaan. Puun ilme siis muuttuu koko ajan kun oksille tulee enemmän lintuja. Loppuvuodesta puu on valkoisenaan kastekyyhkyjä. ●

Toisenlainen talkkari

Turussa on yli 500 asunnotonta. Seurakuntayhtymä aloitti viime vuonna kolmevuotisen hankkeen, jonka tarkoituksena on auttaa vuokraamalla asunto ja antamalla asumiseen tukea.

kuinka asiat sujuvat ja autan tarpeen mukaan. Kun asiat lähtevät sujumaan, käyn ehkä kerran viikossa.

Ihan aluksi pitää myös tehdä kaikenlaisia hankintoja, sillä harvalla asunnottomalla on esimerkiksi huonekaluja. Rannikko auttaa:

- Käymme yhdessä läpi mitä kaikkea puuttuu ja hankimme tavaroita esimerkiksi yhtymän Karderoopista. Olemme myös saaneet lahjoituksina huonekaluja ja vastaavia. Autan ja neuvon myös ihan vaikka siivousasioissa. Sitäkin monen täytyy vähän opetella. Ihmisillä on tietenkin erilaisia siisteyksikäytöksiä, enkä minä nyt sinänsä siihen puutu, mutta jos alkaa näyttää siltä, että on paloturvallisuusriskejä tai vastaavaa niin sitten.

Harrastuksia ja koulutusta

Rannikko kertoo, että siinä vaiheessa kun asunto alkaa muuttua kodiksi, eli homma lähtee rullaamaan, kartoitetaan yhdessä, mitä tapoja pitää omassa elämässä muuttaa, että se asunto myös pysyisi. Miten viettää esimerkiksi vapaa-aikaa tai mistä saisi harrastuksia. Pitäisikö ehkä mennä koulutukseen tai voisiko päästä jonnekin töihin tai kuntouttavaan työtoimintaan.

- Säännöllisyys on yksi tärkeä asia – että se elämän kokonaisuus vakautuisi. Moni asiakkaitamme on sosiaalisesti arka ja kernaasti eristäytyy sinne omaan asuntoonsa. Minä yritän saada heidät liikkeelle. Meillä on myös hieman ryhmätoimintaa, eli teemme porukalla silloin tällöin jotain pientä,

TOIVOA ylivelkaantuneille

Seurakuntayhtymän Toivo-hankeessa koulutetaan ammattilaisia, että he osaisivat nähdä, kohdata ja auttaa ihmisiä, joilla on talousvaikeuksia.

Suurten kaupunkien seurakuntayhtymissä ihmisten velkamurheisiin havahtuttiin jo 90-luvulla, jolloin perustettiin Takuusäätiö. Sen idea on, että ihminen jolla on velkaa joka suuntaan, ottaa Takuusäätiön takaaman järjestyksellisen yhden lainan, jolla maksetaan muut pois. Näin taloustilanne saadaan rauhoitettua eikä ihminen joudu maksamaan ylisuuria korkoja. Sittemmin Stea otti Takuusäätiön hoteisiinsa ja rahoittaa sitä nykyään.

Nyt toista vuotta menellään oleva Toivo-hanke puolestaan on Takuusäätiön ja yhtymän yhteinen juttu. Sen koordinaattori **Maria Rumpunen** diakoniakeskuksesta kertoo, että keskeisenä ideana on etsiä keinoja ehkäistä talousongelmia ja puuttua niihin ajoissa kouluttamalla eri ammattilaisia ottamaan puheeksi raha-asiat. Siis jos vaikka ihminen hakee apua terveydenhuollosta, olisi hyvä jos siellä osattaisiin kysyä myös näistä asioista ja neuvoa eteenpäin.

- Yksi yhdistävä tekijä ihmisillä, jotka ovat vaikeuksissa, ovat rahaongelmat. Taustalla voi olla työttömyyttä tai avioero tai sairaus, mutta kaikkiin

- Säännöllisyys on yksi tärkeä asia – että se elämän kokonaisuus vakautuisi. Moni asiakkaitamme on sosiaalisesti arka ja kernaasti eristäytyy sinne omaan asuntoonsa. Minä yritän saada heidät liikkeelle. Meillä on myös hieman ryhmätoimintaa, eli teemme porukalla silloin tällöin jotain pientä,

Mihin rahat menevät?

Koulutustyön ohella Toivo-hankkeen tarkoituksena on kartoittaa ja tuoda tietoon erilaisia toimijoita, jotka Turussa tarjoavat apua.

- Silmät ovat tässä avautuneet sen suhteen, kuinka paljon hyvää Turussakin tehdään ja kuinka paljon on erilaisia auttajia. Mutta siinä on vähän kehittämistä, että vasen käsi tietäisi mitä oikea tekee. Lisäksi on ollut toive niiltä ammattilaisilta, jotka eivät yleensä joudu puhumaan raha-asioista asiakkaiden kanssa,

käymme vaikka teatterissa tai Heinänokan leirikokouksessa saunomassa ja grillaamassa.

Kokemukset ovat olleet lupaavia:

- Vain yksi on lähtenyt ja hankin omasta tahdostaan, koska Kela ei suostunut tekemään päätöstä hänen asiastaan eikä hän niin ollen saanut tukia ja päätti, ettei jaksanut paperisotaa. Toki on ollut retkahduksia, mikä toisaalta vähän kuuluu asiaan, niitä tulee väkisin. Silloin koetamme saada ihmisestä mahdollisimman nopeasti kopin ja järjestämme vaikka paikan katkolle tai mitä kukin tarvitsee. Rannikko kertoo – toisin sanoen heti ei saa kenkää jos retkahtaa, asioita katsotaan tapauskohtaisesti.

- Mutta ellen saa parin kolmen päivän aikana kiinni asiakasta, niin laitan viestin, että ota yhteyttä tai tulen omilla avaimilla katsomaan mikä on tilanne. Sellaiseen ei ole onneksi tarvinnut mennä.

Pieniä halpoja asuntoja

Asunnottomuus on Turussa melkoinen ongelma, ilman asuntoa on viitisensataa ihmistä. Rannikko tietää.

- Ja vaikka kaupungin vuokra-asuntoja välittävä TVT lupaa huoneita pieniä asuntoja, niin eipä niitä ole näkynyt. Ongelma näillä ihmisillä on, että vapailta markkinoilta he eivät saa asuntoa, koska heillä on yleensä luottotiedot menneet

tai vuokravelkaa. Jonkinlainen päihdeongelma heillä on lähes kaikilla – olen tässä haastatellut noin 50 ihmistä ja heistä yhdellä ei ollut.

Asunnottomuuden yhtälö on siis monisyinen ja vaikea – olisiko ratkaisu, että saataisiin lisää jyrkärannikoita?

- Ei, vaan niitä halpoja pieniä vuokra-asuntoja. Olisi myös hienoa, jos tavalliset vuokranantajat uskaltaisivat vuokrata näille ihmisille asuntoja. Järjestelmää voisi rukata niin, että se vuokra menisi tuista aina suoraan, niin ei olisi pelkoa, että vuokra jää maksamatta. ●

että saataisiin jotain vähän kättä pidempää. Siksi olen työstämässä myös opaskirjasta näistä asioista, Rumpunen sanoo.

Millaisia neuvoja Rumpusella sitten on, jos huomaa joutuneensa velkakierteeseen?

- Kannattaa selvittää, mihin ne rahat oikeasti menevät. Usein on niin, että ihmisellä – edes sellaisella jolla on ihan hyvä palkka – ei lopulta ole oikein realistista käsitystä mitä kaikkea joka kuukausi maksaa. Kulutusta kannattaa seurata pari kuukautta ja jos jää miinusta, sitä ei pidä paikata lainalla eikä ainakaan millään muulla kuin perinteisellä pankkilainalla, joissa korot ovat kohtuulliset, Rumpunen neuvoo.

- Ja jos sitten kaipaa ulkopuolista apua: Seurakunta tarjoaa esimerkiksi vapaaehtoista "raharenkejä" joilta voi saada hyvin matalan kynnnyksen talousneuvontaa. Jos murhe on suurempi, kannattaa kääntyä Takuusäätiön tai velkaneuvon puoleen. Pääasia on, että hakisi apua mieluummin aikaisemmin kuin myöhemmin, Rumpunen sanoo.

Raha-asioihin liittyy usein myös paljon syyllisyyttä – että olisi pitänyt osata paremmin.

- Rahaan liittyy häpeää ja siksi siitä voi olla vaikea puhua. Samasta syystä tämä on diakoniatyötä parhaimmillaan. Kohdataan ihmisiä jotka ovat hädässä. ●

Luontoa ja ihmisiä oppimassa

Partiosta saa kavereita ja oppii monenlaisia taitoja, joita elämässä tarvitaan. Viime vuoden suuri hanke oli kehittää toimintaa entistä avoimemmaksi.

Kaarinan Vaarniemessä paistetaan laavulla tikkupullaa. Aurinko paistaa ja päiväretki alkaa olla loppuillaan. 17 neljäs-

luokkalaista tyttöä, tarkemmalta ryhmänimeltään Otavan Sädehtivät Tähdet -seikkailijaryhmä, nauttii pullasta, hillosta, hienoista maisemista sekä yhdessäolosta.

– Teemme tällaisia päiväretkiä muuttaman vuodessa. Tänään suoritimme ensin WWF:n taitomerkin, mikä tarkoitti, että olemme kulkeneet luonnossa ja tehneet erilaisia havaintoja. Sitten valmistimme kasvisruokaa – se oli myös tärkeää, että oli nimenomaan kasvisruokaa, tällä kertaa tomaattiherne-pastaa – ja nyt paistetaan tikkupullaa. Lopuksi olisi tarkoitus tehdä vielä joko vaikuttava somepostaus täältä metsästä tai sitten jonkinlainen luontotaideteos, kertoo ryhmän johtaja **Lida Yliniskala**.

Hän itse on ollut partiossa ekaluokalaisesta ja on nyt ohjaajana muun muassa siksi, että kun on itse saanut harrastukselta niin paljon, niin tahtoo

jakaa sitä iloa muillekin.

– Tai ei tämä oikeastaan enää ole harrastus vaan pikemmin elämäntapa. Täältä saa kavereita ja voi kehittää itseään monin tavoin ja oppia hyödyllisiä taitoja elämää varten. Partio kasvat-
taa yhteisöllisyyteen ja kunnioittamaan luontoa ja ihmisiä. Lisäksi tämä on halpa harrastus – maksusta voi saada kokonaan vapautuksen, Yliniskala mieltii.

Kaverukset **Salla Koponen** ja **Ellen Heikkilä** ovat samoilla linjoilla. He ovat olleet mukana ekasta ja tokasta luokasta lähtien:

– Parasta partiossa on kaverit ja syöminen, nauraa Ellen.

– Me ollaan opittu kyllä aika paljon tekemään ruokaa täällä ja olen kotonakin sitten tehnyt – myös trangialla, Salla kertoo. Toki vähän muutakin on jäänyt käteen:

– Ainakin ollaan opittu suunnistamaan ja käyttämään puukkoa, Ellen mieltii.

Kaikki mukaan!

Mutta siirrytäänkö metsästä Läntiselle Pitkädulle, missä sijaitsee partio-

toimisto. Siellä, vähän taustalla varsinaisesta toiminnasta, on kahden vuoden verran ollut meneillään hanke, jonka tarkoituksena on tehdä partiosta entistä avoimempaa, niin että metsäretket ja vastaavat olisivat mahdollisia ihan kaikille.

Anna Engblom Lounais-Suomen partiopiiristä on ollut mukana tekemässä Yhteisvastuukeräyksen tuotoilla toteutettua Yhteiseen partiioon -hanketta, joka on – tai pikemmin oli, sillä se tuli valmiiksi – nimenomaan meidän alueemme juttu.

– Hankkeen ideana on madaltaa kynnystä tulla partiioon, ehkäistä lasten ja nuorten syrjäytymistä, auttaa vähävaraisia ja maahanmuuttajataustaisia nuoria pääsemään mukaan sekä tukea sisupartiota eli erityislasten partiotoimintaa, Engblom kertoo.

Hankkeessa kehitettiin muun muassa toimintamerkki, joka kasvattaa arvostamaan erilaisuutta. Niin ikään tehtiin Moninaisuusluoppi – eli ikään kuin check-lista josta voi rastiittaa asioita, jotka on tai ei ole huomioitu siitä näkökulmasta, että lippukuntaan olisi kaikkien helppo tulla ja toiminta olisi aidosti avointa.

Sisukasta partiota

Yksi hankkeen tuotoksista oli Riehakas ryhmä haltuun –koulutus. Partiossa näkyy se – niin kuin koulussakin – että on lapsia, jotka ovat kovin vilkkaita ja joiden kanssa johtajat eivät aina meinaa tulla toimeen. Koulutuksessa annetaan työkaluja siihen, miten toimia tällaisten lasten kanssa.

– Erityislapsia varten keksittiin myös Partiohamu -pesti, jonka ideana on, että on yksi tällainen ylimääräinen tukihenkilö, joka voi tukea koko ryh-

mää tai keskittyä vaikka siihen lapseen, joka ei oikein muuten tule toimeen ryhmässä. Siitä on ollut oikein hyviä kokemuksia, Engblom kertoo.

Myös sisupartiotoimintaa tuettiin: – Se on asia joka kiinnostaa monissa lippukunnissa, mutta siihen ei usein ole uskallettu lähetä, koska pelottaa

että osataanko tulla toimeen vaikka kehitysvammaisten kanssa. Annoimme siihenkin koulutusta ja ainakin pariin paikkaan perustettiin sisupartioryhmä.

Huokea harrastus

Engblomin mielestä partion hienous on siinä, että sieltä saa kavereita ja se antaa mahdollisuuden itsensä monipuoliseen kehittämiseen. Siksi yksi hankkeen tavoitteista oli löytää yksinäisiä tai ujoja lapsia, jotta he löytäisivät partiota ja saisivat sitä kautta ystäviä. Tästä tehtiin peruskoulun oppilas-
huollon ammattilaisille ihan oma opas, jotta he osaisivat ohjata näitä lapsia ja nuoria partiotaan.

– Partio on monipuolinen harrastus. Sieltä voi kyllä löytää sen oman jutunsa, jota tykkää tehdä. Aina on myös joku aikuinen mukana, joten se on turvallinen paikka. Sen lisäksi se on halpa harrastus. Jäsen- ja osallistumismaksuista voi myös pyytämällä saada joko kokonaan tai puoliiksi vapautuksen.

Monikulttuurisuus on partiossakin ollut jo pidempään yksi kehittämisen kohde. Tavoitteena olisi saada maahanmuuttajataustaisia lapsia mukaan ja esimerkiksi kotoutumaan sitä kautta.

– Nyt näyttäisi siltä, että saamme Turkuun ihan kokonaan oman lippukunnan muslimille. Ajatus tuli Nuorten Muslimien Foorumin kautta, ja lippukunta aloittaa aluksi sellaisena Tavastin Liljat -lippukunnan ”kummi”-lippukuntana, Engblom kertoo. ●

Seurakuntayhtymä tekee paljon työtä vähävaraisten, yksinäisten ja ylipäänsä monentaisten erilaisten apua tarvitsevien ihmisten parissa. Kirkon diakoniatyö on tästä näkyvin esimerkki. Diakoniatyöntekijät kuuntelevat ja auttavat elämän murheissa, mutta diakoniatyöhön kuuluu myös esimerkiksi ruoka-avun antamista sekä rahallista tukea, jos muualta ei enää sellaista ole saatavana. Diakonia-avustuksia annettiin vuonna 2018 reilut 400 000 euroa.

Oman diakoniatyön ohella seurakun-

tayhtymä avustaa vuosittain monia toimijoita, jotka puolestaan tekevät tahoil-
laan hyvää ja tärkeää työtä. Esimerkiksi lähetystyölle ja Kirkon Ulkomaan avulle annettiin viime vuonna 640 000 euroa.

Lisäksi avustettiin muun muassa Merimieskirkkoyötä niin Suomessa kuin muualla. Merimieskirkkojen ideana on tarjota kappale kotimaata vierassa maassa – ja toki myös täällä Suomessa. Turussa Merimieskirkko sijaitsee sataman lähellä ja siellä käy levähtämässä ennen kaikkea rekkakuskeja, jotka ovat

Avustuksia yhteiseen hyvään

tulossa maailmalta tai menossa sinne. Toki myös merimiehet käyvät siellä. Ulkomailta suomalainen Merimieskirkko on paikka, jossa voi tavata maanmiehiä ja saada vaikka palan kunnollista ruisleipää, jota ei muualta saa.

Muita viime vuoden avustuskohteita olivat esimerkiksi partiotoiminta, Spirit-kesäjuhla, SUMU-orkesteri, CCA-kuoro, Kirkon Mediasäätiö, Suomen Liikemiesten lähetysliitto, Turun Urkujuhlat, Turun Katulähetys, Turun NNKY ja NMKY. ●

YÖ KORIKSEEN kaikki ovat tervetulleita

Räppi soi ja koripallokentällä lämmittelee kolmisenkymmentä nuorta miestä. On alkamassa yökoris, jota torstaisin pelataan Varissuolla, Norssin tiloissa. Muuallakin pelataan: Aurojoen koululla, Pansiossa, Hannuniitussa. Talvela ollaan sisällä, mutta kesällä pelataan ulkona.

Ei muuta kuin peli pystyy. Muodostetaan neljä joukkuetta, joista tulee alkuperältään varsin kansainvälisiä. Suomea kuitenkin puhutaan. Yökoriksen vastaava ohjaaja **Abdirisak Ibrahim** kertoo, että palloa on nyt heitelty vuoden ajan: – Tämä on sellaista todella matalan kynnysliikuntaa. Jos ei ole varaa tai halua mennä seuraan, niin tänne saa tulla ja tämä on maksutonta. Pidetään hauskaa, pelataan. Meillä täällä Varissuolla käy yleensä 20–40 henkeä kerralla. Pelaamaan on kuka tahansa tervetullut.

– Kohderyhmämme ovat 14–23-vuotiaat, mutta ei sen nyt niin vuoden päälle ole, emme me ketään aja pois. Pari tuntia aina pelaamme. Kesällä on hiukan erilaista meininkiä – ollaan ulkona ja mukana on myös paljon sellaisia, jotka tulevat vain hengaillemaan ja kuuntelemaan musaa, osa pelaa, osa ei. Kesällä pelataan myös katukorista eli kolme vastaan kolme.

Niin kuin perhe

Yksi pelaajista on 16-vuotias **Adem**, joka on ollut mukana alusta saakka joka kerta: – Tykkään koriksesta, siinä se. Olen pelannut nyt sitten myös Ura Basketissa jonkin aikaa ja tuonut tänne myös niitä pelikavereita. Meillä on täällä tosi hauskaa ja hyvä henki. Vetäjä on mukava, pitää hyvää huolta, että kaikki sujuu. Kesällä on ehkä mukavampaa, kun saa olla ulkona ja kuunnella musaa myös. Ja kyllä: hyvin Adem pelaakin, kolmen pisteen heitto osuu tarkasti sukkan sisään.

Apuohjaajat ovat nuoria itsekin, yksi heistä on Bao, joka päätyi mukaan vähän puolivahingossa, kun oli ollut valmentamassa pikkuisten ryhmää.

– Se oli paras valintani ikinä! Tämä on vähän niin kuin perhe. En ole myöskään ikinä ollut näin kivassa työpaikassa: työkavereiden kanssa voidaan hengaila muutenkin ja puuhata kaikkea kivaa.

”Tämä on sellaista todella matalan kynnysliikuntaa.”

Mukava yhteishenki

Vaan entäpä tytöt? – Tytöille on omakin porukansa, mutta kyllä he myös tänne saavat tulla. Innostusta ei vain ole ollut niin paljon. Toki meillä on täällä tyttöjä mukana, vaikka he eivät itse pelaisikaan, Abdirisak Ibrahim kertoo.

Ena ja **Tuuli** vahvistavat tämän, he ovat saapuneet paikalle poikaystäviä kannustamaan. – Olen kyllä innostunut koriksesta, niin että tätä on ihan mukava katsella. Veli harrasti korista pitkään. Täällä on mukava yhteishenki, Ena kertoo

– Kesällä on silti kivempaa, kun ollaan ulkona, aurinko paistaa ja musiikki soi. Viime kesänä menin joskus vähän peliinkin mukaan, Tuuli kertoo. ●

Seurakuntayhtymä tukee muun muassa NMKY:n toimintaa.

- Turussa ja Kaarinassa on partiolaisia **4 000**
- Turkulaisista 7–22-vuotiaista yli **10 %** kuuluu partiioon
- Lippukuntia on yhtymän alueella kaikkiaan 39 ja niistä **29** on seurakuntataustaisia.
- Koko Suomessa partiolaisia on **65 000**. Tavoitteena on, että vuonna 2030 heitä olisi **100 000**.

” Mikä tämä pilli olikaan? kysyy urkurakentaja **Juha Virtanen** veljeltään **Esko Virtaselta**, joka ohjeistaa hänelle suurta urkupilliä ylös parvelle.

– Se on se keskimmäinen, G. Ja niin solahtaa paikalleen jälleen yksi tinasta ja lyijystä valmistettu pilli. Ollaan Piikkiön kirkossa, jonne saadaan vihdoin uudet urut. Vanhat olivat 1960-luvulta ja alun perinkin vähän maanantalkappale. Näiden uusien urkujen olisi tarkoitus kestää ainakin sata vuotta.

Juha Virtanen kertoo, että tiukalla aikataululla urut voi tehdä vuodessa mutta puolitoista on normaalimpi, suunnitteluun menee kuitenkin aikaa.

Veljekset työskentelevät isänsä **Veikko Virtasen** aikoinaan perustamassa yrityksessä, joka, no, suunnittelee, tekee ja kokoaa urkuja. Muun muassa Tuomiokirkon urut ovat heidän isänsä tekemät. Ja saman firman käsialaa ovat aika monet muutkin täällä Turun seudulla, esimerkiksi Paattisten, Maarian ja Kuusiston kirkkojen soittimet.

Kisällistä mestariksi

Piikkiön urut valmistettiin Espoossa, tuotiin paikalle palasina ja koottiin kirkossa paikalleen kuin poikkeuksellisen hankala Ikea-huonekalu. Suurimmat osista olivat sellaisia, jotka mahtuvat juuri ja juuri ovesta sisään. Pienempää nippeliä ja nappulaa piisaisi sitten vaikka muille jakaa.

Kun itse soitin saatiin koottua, alkoi äänityö: jokainen pilli käytiin läpi niin että se sopii juuri siihen tilaan ja akustikkaan, johon urut on suunniteltu. Siihen menee kuutisen viikkoa – tämän lehden ilmestyessä urut alkavat olla

kutakuinkin valmiit. Varsinainen viritys vie päivän tai pari.

Urkurakentäjien lisäksi on käytetty apuna musiikin asiantuntijoita, tässä tapauksessa muun muassa Tuomiokirkon kanttori **Markku Hietaharju** ja urkutaiteilija **Ville Urpota**. Ja tietenkin kirkon omaa kanttoria **Tiina Ilosta**.

Vaan miten pääsee urkurakentajaksi, millaista koulutusta se vaatii?

– No minä olen ylioppilas ja armeijan käynyt, sitten aloin töihin, Esko Virtanen nauraa. – Urkurakentamiseen ei oikein löydy kouluja – no Saksassa olisi. Puusepäin koulutus on ihan hyvä, mutta sen jälkeen sitten opitaan kädessä pitäen, vanhemmat mestarit opettavat.

Urku on orkesteri

Piikkiön urkujen julkisivu on suorastaan prinsessamainen: valkoinen, kultainen sekä romanttisen koristeellinen. Ja romantiikan ajasta onkin kyse, sillä urut on tehty samannäköisiksi – joskin vähän suuremmiksi – kuin millaiset olivat Piikkiön kirkon ensimmäiset urut 1800-luvun loppupuolella.

Aikakausi on oleellinen myös urkujen äänen tyylinäkökulmasta: ovatko urut esimerkiksi saksalaisromanttiset tai kenties barokkiurut. Tyylin kautta tulee urkujen perussointi ja se on tilaajan asia päättää.

– Onhan niissä suuriakin eroja: barokkiurkuja oli etenkin 1600–1700-luvuilla. Romantiikan urut olivat 1800-

luvun juttu. Tämä Piikkiön soitin on ikään kuin 1800-luvun loppupuolelta, jolloin ne ovat soinniltaan sellaiset, joilla voi soittaa mahdollisimman monenlaisia musiikkia, niin Bachia kuin uudempaakin musiikkia. Ideana siis on, että urkujen tyyli ei rajoittaisi sitä mitä niillä voi tehdä, Juha Virtanen kertoo.

Konsertteja odotellessa

Piikkiön kirkkoherra **Merja Hermonen** kertoo, että urkujen hankintaa suunniteltiin vuosia ja niitä varten myös säästettiin. Viime kädessä yhtymä maksoi viulut. Tai urut kai tässä tapauksessa.

– Urkuihin oli budjetoitu noin 400 000 euroa. Seurakunta oli laittanut vuosien varrella niitä varten sakanvarteen reilut 100 000 ja lisäksi saatiin vielä kansalaiskeräyksellä viitisentoista tuhatta. Niillä keräysrahoilla ostettiin sitten urkuihin vähän ekstraa kuten satakielen ääni ja kullatut koristelinnut.

Hermosesta urut ovat eräänlainen kirkkorakennuksen sielu.

– Ihmiset ovat tottuneet siihen, että kirkon ääni ovat urut. Se juhallistaa tilaisuudet. Urkujen sointi on niin täyteläinen – se puhuu Jumalan kielellä. Muut soittimet edustavat sitten arjen ääntä ja molemmat ovat tärkeitä. Meillä on täällä myös muun muassa flyygeli. Toivottavasti saamme nyt sitten tänne myös monenlaisia konserttitarjontaa.

PS. Juha Virtanen kertoo vanhasta urkurakentajien perinteestä, josta tosin nykyään on valitettavasti luovuttu: kun urut ovat valmiit, niin se pilli mikä ensin soi, täytetään viinillä ja siten juhliitaan! Ja jostain syystä se on yleensä se isoin pilli... ●

Yhteinen puisto

Yksi seurakuntien yhteiskunnallisista tehtävistä on hautaustoimen järjestäminen. Sen sivutuotteena turkulaisilla on käytössään mitä kaunein luontoalue keskellä kaupunkia.

Missäpä voisikaan rauhoittaa paremmin kuin Turun kauniilla vanhalla hautausmaalla. Ympäriällä kasvavat satavuotiset puut, hautakivistä huokuu Suomen ja Turun historia, aurinko siivilöityy kauniisti lehvästön läpi, orava puikkelehtii toimitaan – on kuin aikaa ei olisi.

Ja toki aika on hautausmaalla jossain määrin pysähtynyt, kenellä mihinkin vuoteen.

Seurakuntayhtymän hautaustoimen päällikkö **Pekka Sorri** mukaan on erinomaisen hyväksyttävää tulla hautausmaalle kävelemään ja rauhoittumaan ja nauttimaan luonosta. Jopa pyörällä saa tulla, kunhan muistaa, että kyse kuitenkin on hautausmaasta.

– Me haluamme kannustaa ihmisiä olemaan ympäristöystävällisiä ja siksi pyöräily on oikein hyvä. Hautausmaan sijaintikin on vähän sellainen, että ei tästä mitään oikopolkua ole oikein minnekään. Helsingissä Malmin hautausmaalahan saa ajaa jopa autolla, joten kyllä pyörät siihen verrattuna ovat parempia.

Kesäkukkaparatiisissa

Turussa on yhdeksän hautausmaata, ja tämä Turun hautausmaa on tietenkin suurin, siellä on 80 % haudoista. Pinta-alaltaan se on Suomen suurimpia, 60 hehtaaria. Turun hautausmaa lasketaan yhdeksi hautausmaaksi mutta sen sisällä on itse asiassa useampiakin hautausmaita. Ortodokseilla, katolilaisilla, juutalaisilla ja tataareilla on siellä omansa.

Hautausmaa on vähemmän yllättävästi kesäkukkaparatiisi. Vuosittain sinne istutetaan seurakuntayhtymän toimesta 55 000 kukkaa: – Suosituin on maisemabegonia, sitten tulee kesäbegonia ja mukulabegonia, niitä kaikkia istutetaan yhteensä noin 45 000. Myös veronpysärit, uudengineanliisat ja samettiruusut ovat melko suosittuja, Sorri sanoo.

Puusto puolestaan on tavallisen puistomainen. Puulajeja on yllättävänkin vähän. Paljon on esimerkiksi ihan normaaleja mäntyjä, joskin ne ovat usein isoja ja vaikuttavia.

– Istutetuista puista meillä on muun muassa jalavaa, lehmusta ja vaahteraa. Sen sijaan tam-

mia ei juurikaan ole, vaikka voisi toista kuvitella, kun kuitenkin ollaan tammimetsävyöhykkeellä. Koivuja on myös paljon, yksi koivukujannekin, Sorri kertoo.

2000-luvulla on sitten lähdetty vähän eksoottisemmalle linjalle ja istutettu muun muassa punatammia ja hevoskastanjoita (no, ne eivät ole Turussa erityisen harvinaisia). Puut ovat kauniita, mutta makuja ja mieltymyksiä on monenlaisia:

– Tulee myös palautetta, että puut varjostavat ja että ne häiritsevät kukkien ja nurmikon kasvua. Me yritämme vähän siinä tasapainotella sitten. Puut kuitenkin tuovat tunnelmaa ympäri vuoden – kukat vain pari kuukautta ja nurmikin on vihreä enintään puoli vuotta.

Muistolehdot suosittuja

Se että kirkko hoitaa hautausmaat on tietenkin historiallinen jatkumo. Suomessa on kuitenkin myös yksi kunnallinen hautausmaa, Kauniassa.

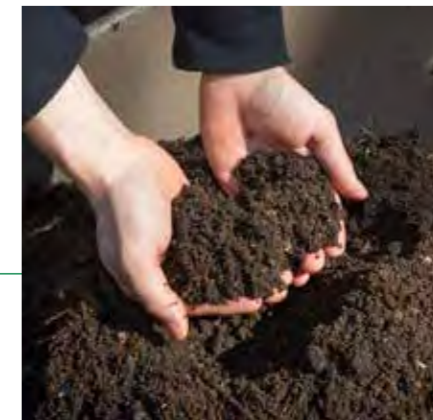
– Aiemmin kirkolla oli yhteisöverutus-oikeus, eli myös yritykset maksoivat kirkollisveroa ja hautaustoiminta rahoitettiin sitä kautta. Se loppui 2016 ja sen vastineena valtio maksaa kirkolle yhteiskunnallisesta toiminnasta, jota on hautaustoimi, väestökirjanpito sekä kulttuurihistoriallisesti tärkeiden rakennusten ja irtaimiston ylläpito. Näistä hautaustoimi on ainakin toiminnallisesti se suurin, Sorri kertoo.

Hautaamistavat myös muuttuvat pikku hiljaa. Nykyään esimerkiksi valtaosa vainajista tuhkataan ja tuhkatuista kolmasosa haudataan muistolehtoihin:

– Meillä muistolehto on anonyymi, eli vainajasta ei jää muistomerkkiä mihinkään, on vain se kaunis lehto. Se on myös sikäli tuntekseton paikka, ettei siellä ole ristejä tai vastaavia. Muisteluaitteos on, mutta siinäkin ei ole kristillisiä symboleita, Sorri kertoo.

Ihan kokonaan tunnusketon hautausmaakin Turussa on, Kärsämäessä. Se on tarkoitettu vaikkapa ateisteille. Sinne on myös haudattu paljon muslimeita.

– Siellä siis ei ole kirkon puolesta symboleja mutta ollenkin voi toki omaan muistomerkkiin sitten halutessaan laittaa uskonnollisen tunnuksen. ●

Vuorikiipeilijöitä Tuomiokirkossa

Arvorakennusten ylläpito on tärkeää ja kallista.

Yksi kirkon yhteiskunnallisista tehtävistä on huolehtia kulttuurihistoriallisesti tärkeistä rakennuksista. Turun suunnilla esimerkiksi harmaa-kivikirkkoja on enemmän kuin missään muualla Suomessa.

– Kirkot tietenkin ovat se tärkein, mutta eivät pelkästään vanhat kirkot, vaan myös uudemmat. Kirkot ovat aina oman aikansa arkkitehtuurin tuotteita ja arvokkaita itsessään. Meillä on tällä hetkellä 13 kirkkoa käytössä, kertoo yhtymän kiinteistöjohtaja **Seppo Kosola**.

Kirkkojen ohella yhtymällä on huolehdittavana esimerkiksi siunauskappeleita.

– Ylösousemuskappeli on peräti maailmanperintökohde, mutta vastikään 50 vuotta täyttänyt Pyhän Risin kappelikin on poikkeuksellisen vaikuttava. Lisäksi on vielä vanhoja pappiloita sekä niiden miljööitä – Maariassa, Katarinassa ja Piikkiössä, Kosola luettelee.

Peruskorjausykli 50 vuotta

Vanhat kirkot on rakennettu hyvin ja ne kestävät aikaa, kunhan niistä pidetään huolta. Seuraavat vähän suuremmat urakat ovat Piikkiön kirkon katon uusiminen sekä Maariassa ja Katarinassa lattian korjaus.

– Teemme kolmen ja viiden vuoden suunnitelmia korjausten suhteen, mutta Tuomiokirkon kohdalla mietimme korjaustarpeita peräti 20 vuoden perspektiivillä. Se on asia, jota kannattaisi ehkä tehdä enemmänkin, Kosola miettii.

Suojeltujen rakennusten korjaus on sikäli hankalaa, että ihan mitä tahansa ei sovi tehdä ja ylipäänsä kaikki muutokset tulee tehdä pieteetillä. – Peruskorjausykli on noin 50 vuotta, eli kun remontoidaan, tehdään se sitten kestävästi ja hyvin. Itse asiassa suurempia peruskorjauksia ei ole toivittu paitsi Tuomiokirkkoon, ja sekin on 60-luvulta. Pienempiä remontteja ja korjauksia tehdään tietenkin koko ajan ja pyrimme myös ennakoidaan asioita niin, että korjaukset eivät tulisi yllätyksenä, Kosola kertoo.

Kirkossa ei hitsata

Kirkkojen remontteihin liittyy monenlaisia mielenkiintoista. Kosola kertoo, että yksi ikimuistoisimmista oli niinkin pienen kuuloinen juttu kuin Tuomiokirkon sprinklereiden uusiminen vuonna –99. Sovimme, että siellä ei saa tehdä tulitöitä yhtään eikä esimerkiksi polttaa tupakkaa missään – siihen aikaan polttaminen oli vielä yleistä Eli kaikki putket tehtiin etukäteen taivutuksineen kaikkineen tehtaalla ja ne kiinnitettiin muhveilla, jotta ei tarvinnut hitsata kirkossa. Se vaati melkoista suunnittelua, Kosola muistelee.

Ja varmaan hyvä niin: ainakaan emme saaneet omaa Notre Damea.

Ihan helppoa sprinklerien asentaminen ei kuitenkaan ollut – niitä kun piti saada myös esimerkiksi kuoron yläpuoliselle ulakolle, joka on hyvin korkea ja hankala.

– Mietittiin, että miten sinne saa ikkaimailmassa telineitä, mutta urakoitsija oli nokkela ja palkkasi paikallisia kiipeilyharrastajia kipuamaan ensin sinne ylös kattohirsien luo ja tekemään ensimmäiset kiinnitykset, joista sitten päästiin eteenpäin. Se on kyllä näky, jonka muistan vielä eläkkeelläkin. ●

PILLIT paikalleen

Piikkiön kirkko sai pitkään toivomansa uudet urut. Kirkon yksi yhteiskunnallinen tehtävä on huolehtia kulttuurihistoriallisesti tärkeistä rakennuksista sekä irtaimistosta.

Muun muassa Tuomiokirkon urut ovat heidän isänsä tekemät.

Aikuisten ympäkerhossa

Kuuden ihmisen porukka kokoontuu noin kerran kuussa tavoitteenaan parantaa ympäristötietoisuutta seurakunnissa. Ensimmäinen projekti oli ympäristödiplomien kriittinen lukeminen.

Ympäkerho kuulostaa siltä, että mennään kerran viikossa metsään ja tutkitaan lintuja, muurahaisia ja sen sellaisia. Diakonia-keskuksessa kokoontuva Ympäkerho on kuitenkin hiukan toisenlainen, sen tavoitteena on lisätä ympäristötietoisuutta ylipäänsä. Lintujen bongauksen sijaan kevät on kulunut lukiessa ehdotusta uudeksi seurakuntien ympäristödiplomiksi. Tavoitteena on ollut olla kriittinen ja antaa palautetta ja parannusehdotuksia ennen kuin diplomi tulee käyttöön ensi vuonna.

Heidi Haapala on yksi kerhon kuudesta jäsenestä, jolle ympäristöasiat ovat hyvin lähellä sydäntä.

- Kymmenisen vuotta sitten koin eräänlaisen ympäristöherätyksen. Se vaikutti aluksi omaan elämäni, syömistottumuksiin, matkustamiseen ja sen sellaiseen, mutta ajattelin, että pitää tehdä vielä enemmän. Siksi menin mukaan politiikkaan ja nyt myös sitten Henrikinseurakunnan luottamushenkilöksi.

Anna Lintunen on niin ikään luottamushenkilö, Mikaelissa.

- Kenenpä sydäntä lähellä luonto ja ilmastoasiat eivät olisi! Toki minulle ne ovat työnkin kautta, olen mukana ilmastotutkimusryhmässä, oma alani ovat puut ja metsien tutkimus. Tämä meidän Ympäkerho lähti siitä, kun tutustuin luottamustehtävissä yhteiskunnallisen työn pappi **Eetu Myllymäkeen**, joka meidät keksi sitten kutsua koolle.

Kunnianhimoa lisää

Voimassa olevaan ympäristödiplomiin kumpikaan naisista ei ole aivan tyytyväinen.

- Minusta se ei ole kyllin kunnianhimoisin. Sinne saa laittaa melkein mitä vain ja pääsee mukaan, Haapala sanoo.

Uutta ympäristödiplomia koskevan palautteen ja parannusehdotusten lähtökohdaksi otettiin kirkon ilmasto-

jelma, joka on vastikään valmistunut ja jonka tavoitteena on hiilineutraali kirkko.

- Lähdimme käymään diplomiehtotusta läpi siitä näkökulmasta, että tuo hiilineutraalius toteutuisi. Ympäristödiplomihan on oikeastaan ainoa konkreettinen työkalu, joka seurakunnilla on käytössä, Lintunen kertoo.

Keskeisenä ideana ympäkerhoilaisilla oli nostaa tavoitetasoa. Heidän mielestään diplomia voisi myös vähän porrastaa niin, että jos tekee vain minimin, niin sekoin on toki mainiota, mutta jos kuitenkin toimii oikein poikkeuksellisen mallikkaasti, siitä pitäisi saada vähän lisää papukaijamerkkejä.

- Siellä on hyviä ideoita ja hyviä työkaluja, mutta se palkinto on vähän turhan helposti saatavilla, Lintunen miettii.

Pienikin merkitsee

Seuraava projektikin on kehitteillä.

- Tarkoituksena olisi selvittää, ketkä ovat seurakuntien ympäristövastaavat, ja sitten koettaa heidän kanssa yhdessä ideoita, mitä kaikkea voisi tehdä. Me voisimme tukea heitä ja olla apuna. Ympäkerho voisi olla järjestämässä myös koulutuksia tai miksei tapahtumia - tai ellei nyt ihan itse järjestämässä niin ainakin ideoimassa, millaisia juttuja seurakunnissa voisi olla, Haapala miettii.

Lintunen muistuttaa, että yksi tärkeä asia olisi, että ympäristövaikutusten arviointi pitäisi tehdä aina, kun ryhdytään erilaisiin hankkeisiin.

Heidi Haapala on samoilla linjoilla, on tärkeää pitää asioita esillä ja pienetkin teot vaikuttavat.

- Isot asiat syntyvät pienistä asioista. Vastahankaiset ihmiset vähättelevät helposti, sanovat, että ei se mihinkään vaikuta, että laitetaan lämpöpatteri pienemmälle. Mutta kyllä pienetkin asiat ovat tärkeitä. Ne ovat myös arvokysymyksiä ja arvoista nämä asiat lähtevät liikkeelle. ●

Kohti hiilineutraalia kirkkoa

Kirkon tavoitteena on olla hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä. Myös Turun seurakunnissa sitoudutaan tähän.

Seurakuntayhtymän ympäristöasioita hoitava suunnitteluhortonomi **Heidi Grannas** kertoo, että jotta Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymässä oltaisiin hiilineutraaleita reilun vuosikymmenen päästä, se tarkoittaa, että päästöjä pitää vähentää huomattavasti. Kirkon energia- ja ilmastostrategian mukaan nykyisistä päästöistä pitää vähentää 80 % ja 20 % kompensoidaan esimerkiksi kiinnittämällä huomiota seurakuntien omistamien metsien muodostamaan hiilivarastoon. Ympäristöasiat on nostettu myös seurakuntien paraikaa valmistelussa olevaan strategiaan.

Paljon on jo tehtykin.

- Iso asia on, kun krematorion savukaasujen puhdistushanke saadaan toteutettua, sieltä otetaan savukaasujen puhdistuksen yhteydessä

lämpö talteen ja lämmitetään sillä hautausmaan huoltokeskus, joka nyt lämpiää öljyllä. Merkittäviä juttuja olivat myös Hannunniitun vuokratilojen energiaremontit. Niissä on nyt poistoitman lämmön talteenottojärjestelmät. Maalämpö on Ylösnousemuskappelissa sekä Piikkiön kirkossa ja seurakuntatalolla. Vielä on kuitenkin kolme suurta kiinteistöistä öljylämmityksessä, Grannas kertoo.

Suurten asioiden ohessa kulkevat pienet.

- Jokainen voi tehdä jotain. Ilmastoinnin voi säätää niin, ettei energiaa kulu turhaan. Kannustamme ostamaan ympäristömerkittyjä tuotteita, kertakäyttöisistä käsipyyhkeistä on luovuttu useassa kiinteistössä, kopiot otetaan kaksipuoleisina, laulun sanat heijastetaan seinälle eikä anneta jokaiselle omaa, Grannas luettelee. ●

Ruokaa, parempi mieli

Seurakunnat jakavat ruoka-apua monissa paikoissa. Kaarinassa Ruokis kokoaa ihmiset myös yhteisen ruokapöydän ääreen.

Io tuntia ennen kuin ovet avataan, Kaarinan kirkolle alkaa kerääntyä väkeä. Pihalla istuskelee viisi vanhusta, jotka kuitenkin tuskin ovat paikalla siksi, että ruoka loppuisi - puheensorinasta päätellen pikemmin siksi, että on mukava vähän tavata ihmisiä samalla kun on kuukauden Ruokispäivä.

Ruokis on kerran kuussa järjestettävä seurakuntapastori **Kalle Toivon** ja Kaarinan seurakunnan diakoniatyön ideoitu tapahtuma, jossa on pieni ohjelma-numero alussa, sitten syödään yhdessä vapaaehtoisten valmistama ateria ja kotiin viemiseksi saa vielä kassillisen ruokaa. Ruokista on järjestetty nyt pari vuotta ja kävijöitä riittää keskimäärin sata joka kerta. Ruokiksen idea on olla vähän erilainen ruokajakelu.

- Halusimme, että tämä olisi vähän muutakin kuin pelkkää ruuan jonottamista. Yhteisöllinen syöminen ja pieni ohjelma ovat se juttu. Järjestämme myös Ruokishartauksia, mutta ne ovat eri tilaisuuksia - emme halua ikään kuin järjestää pakkohartautta, että saa sen ruokakassin. Ruokishartauksissa syödään myös mutta siellä ei ole ruokajakelua, Toivo kertoo.

Kaikki saavat tulla

Jaettava ruoka saadaan osin EU:n ruoka-apuna - sitä tulee kerralla 5000 kiloa. EU:n elintarvikkeet ovat säilyviä ruokia kuten hapankorppuja, perunamuusijauhoa, maipojauhetta ja vastavaa. Operaatio Ruokakassi toimittaa sitten tuoreemman tavaran. Se puolestaan on hävikiruokaa ja saadaan lahjoituksina kauppoista, tuottajilta ja maatiloilta.

Lahjoitusruuan viimeinen käyttöpäivä

on lähestymässä, mutta se on siis kyllä ihan syötävää ja hyvää. Samasta syystä tarjonta sitten aina vaihtelee. Tällä kertaa oli leipää jos jonkinlaista, kanaa, lihaa, nakkeja, kinkkua, hampurilaispöyhviä, puuroa, hedelmiä, perunoita ja sen selaista.

- Kuka tahansa on tervetullut. Täällä ei kysellä varallisuutta tai jäsenkirjaa. Meillä käy paljon vanhuksia mutta myös muun ikäisiä ja esimerkiksi lapsiperheitä, Toivo sanoo.

Vuokaruuat toimivat

Kaarinan kirkon tiloissa on hyvät mahdollisuudet ruokkia satakin suuta, sillä paikan laitoskeittiö on erinomainen. Ruuan tekevät vapaaehtoiset, joita riittää ilahduttavasti. Heitä on parinkymmenen ihmisen rinki, osa on keittiössä, osa huolehtii tarjoilusta ja osa ruuan jakamisesta.

- Tänään meillä on kolme erilaista kiusausta - myös kasvisversio löytyy, kertoo yksi vapaaehtoisista, **Pirjo Pitkänen**. Yleensä hän hääreää keittiössä.

- Olen mukana, koska ihmisten auttaminen on tärkeää ja koska meillä on tosi kiva porukka. Tässä yhdistyvät hyöty ja hupi. Täällä on kyllä ihan nautinto olla - kun on eläkkeellä voi tehdä sitä mistä tykkää.

Ruokiksen menusta päättää diakoniatyöntekijä **Anna-Kaisa Leppänen**:

- Tai oikeastaan yhdessä olemme opetelleet, mikä ruoka on paras ja sopivin. Vuokaruuat ovat aika hyviä. Niitä on helppo tehdä paljon ja ne maistuvat ihmisille. Meillä on aina myös joku kasvisruoka - ideana on samalla myös vähän muistuttaa, että kasvisruokakin voi olla oikein hyvää, Leppänen miettii. ●

Ruokaa ja toivoa

Seurakunnat ovat mukana jakamassa ruoka-apua sitä tarvitseville. Ruokakasseja jaetaan viikoittain Halisissa tiistaisin ja torstaisin, Jäkärilässä perjantaisin ja Runosmäessä torstaisin. Lisäksi useat seurakunnat järjestävät ruokailuja omakustannehintaan tiettyinä päivinä kerran viikossa tai kuussa.

Kerran kuussa järjestetään vuorotellen Nummen seurakuntatalolla ja Mikaelin seurakuntakodilla yhteisöllinen Food & Hope -ilta, johon kokoonnutaan syömään ja keskustelemaan. Lähtiessä saa ruokakassin kotiin vietäväksi. Kohderyhmä ovat ennen kaikkea opiskelijat tai laajemmin nuoret aikuiset.

Lisätietoja: www.turunseurakunnat.fi/apua-ja-tukea/edulliset-ruokailut

Perhe- neuvontaa

käräjäoikeudessa

Yhtymän perheasiainkeskuksen työntekijöitä on mukana auttamassa, kun käräjäoikeuden sovittelumenettelyssä yritetään löytää ratkaisu, miten eron jälkeen sovitaan lasten asemasta.

Kerran tai pari kuussa yhtymän perheasiain neuvottelukeskukseen perheneuvoja **Carola Granström** ei menekään työpaikalleen vaan suuntaa käräjäoikeuteen. Edessä on silloin sovittelupäivä. Se tarkoittaa, että paikalla on Granströmin ja tuomarin lisäksi ex-pariskunta, joka ei ole päässyt yhteisymmärrykseen lasten huoltajuusasioista, mutta joka haluaa vielä kokeilla, löytyykö ratkaisu tätä kautta, ettei tarvitse antaa asiaa oikeuden päätettäväksi.

- Sovittelussa on tavoitteena saada aikaiseksi sopimus, kuinka nämä asiat hoidetaan. Se on ikään kuin jostavampi ja nopeampi tapa kuin antaa tuomarin päättää, mutta kuitenkin ihan yhtä pitävä ja sitova, Granström kertoo.

Hän on mukana tuomassa peliin omaa perheneuvojan ammattitaitoaan. - Se on vähän samaa työtä kuin mitä perheasiainkeskuksessakin joskus teemme. Kun huomataan, että parisuhde ei voi jatkua ja päädytään eroon, pyritään sopimaan kuinka siitä jatketaan ja kuinka ajatellaan asioita lasten näkökulmasta.

Siinä vaiheessa kun ollaan sovittelu-pöydässä, asiat ovat yleensä varsin solmussa. Silti se on ikään kuin viimeinen mahdollisuus päästä yhdessä johonkin lopputulokseen, mikä tietenkin olisi aina hyvä asia.

Lasten kuvat pöydälle

Sovittelutilaisuus on melko epämuodollinen. Se pidetään neuvotteluhuoneessa, jossa tarjolla on vähän kahvia

Usein kun tilaisuus alkaa, laitetaan lapsen tai lasten kuvat pöydälle.

ja juotavaa ja kaikki sinuttelevat toisiaan. Käräjätuomari on ikään kuin tilaisuuden "puheenjohtaja".

Usein kun tilaisuus alkaa, laitetaan lapsen tai lasten kuvat pöydälle. Ideana on, että he näin välillisellä läsnäololla muistuttaisivat siitä, miksi siellä ollaan ja mikä on koko homman tarkoitus. Että koko juttu tehtäisiin heidän etunsa edellä.

Aluksi käydään vähän läpi päivän kulkua - että siihen tosiaan on varattu koko päivä:

- Se tekee siitä jo minun näkökulmastani aika erilaista, sillä yleensä minulla on päivässä monta asiakasta ja aika on hyvin rajattu. Se on hyvin intensiivinen päivä ja ideana on, että nämä riidan osapuolet puhuvat, eivät asianajajat. Ja että tavoitteena on, että he pääsisivät yhteisymmärrykseen ja sopimukseen. Mutta me sitten johdattelemme ja yritämme auttaa. Pakotetaan emme kuitenkaan voi. Jos tuntuu, että asiat ovat niin solmussa, etteivät ne aukene, sitten voidaan lopettaa se päivä siihen, Granström miettii.

Myös vaihtelusta on tärkeää puhua: ne asiat, joita sovittelussa puhutaan, ovat sellaisia joita ei viedä oikeuteen jos sinne päädytään. Sitten on myös kokonaan eri tuomari. Osapuolet eivät voi vedota asioihin, jotka ovat tulleet esiin sovittelussa.

Edes määräaikainen sopimus

Entä osaavatko osapuolet sitten puhua ja neuvotella vai meneekö huutamiseksi? Sekä että.

- Kyllä he yleensä alkavat puhua. Usein on taustalla kovia ristiriitoja, eikä ole saatu puhuttua aiemmin, joten kun sitten avataan se keskustelu, puhetta riittää. Ollaan myös usein hyvin tunteissa. Esiin tulee paljon sellaista mitä on kannettu ja haudottu. Ne ovat hyvin tunnerikkaita päiviä. Myös itselle ne ovat kuormittavia, mutta tietenkin ennen kaikkea osapuolille, Granström kertoo.

Päivän aikana on mahdollisuus pitää myös erilliskeskusteluita, jolloin

voidaan puhua asioista, joista ei ehkä halua puhua kun toinen on läsnä.

Useimmiten pyritään siihen, että saataisiin edes määräaikainen sopimus. Sellainen koesopimus joka on voimassa vaikka puoli vuotta tai muutaman kuukauden. Sen jälkeen tava-taan sitten uudestaan ja katsotaan, miten on mennyt. Yleensä osapuolet ovat tyytyväisiä, jos saadaan joku sopimus aikaiseksi ja päästään asioissa eteenpäin.

- Tosin minun korviini ei sitten useinkaan kiiri se, että miten ihan lopulta on käynyt. Että onko löytynyt sitä joustoa tulla toista vastaan. Yhteistyö voi olla eroperheessä vaikeaa. Pitää niellä paljon omia haluja ja muistaa lapsen etu. Kaikilla ei sellaista aikuisuutta kuitenkaan ole, ristiriidat voivat olla suuriakin.

Sovittelupäivä on kuitenkin hyvä mahdollisuus puhdistaa ilmaa.

- Monesti jo se, että on saanut sanoa, on tärkeää. Molempia kuullaan, se on tärkeä kokemus. Ja että ollaan samassa huoneessa puhumassa. Se on jo jotain. ●

Esteettömyys on kaikkien oikeus

Ta hand om vår skapelse

Åbo svenska församling har utmärkt sig med att på ett speciellt sätt lyfta fram miljön. Miljöhänsyn har blivit en naturlig del av vardagen i Aurelia. Inom ramen för projektet "Ta hand om vår skapelse" har man tagit upp olika miljöaspekter från etisk klädkonsumtion till minskat prylberoende.

Församlingssekreterare **Tove Peltoniemi** säger att miljömedvetenheten delvis är en slump: det har bara räkat sig så att de som jobbar inom församlingen är intresserade av miljöfrågor. Under fjolåret och i år har man lyft fram miljöhänsyn i avsikt att spara på jordens resurser. Om siktet inte är ställt på att direkt rädda världen så vill man i alla fall bidra till det

med små steg.

- Själv har jag jobbat här i tio år och under hela den tiden har det här varit en självklar del av vårt arbete. Vi sorterar till exempel allting och nu har vi fått plastinsamling också. Vi släcker lamporna när vi går ut ur ett rum. Det samma gäller datorer och skärmar. Vi skriver bara ut det vi måste, vi använder Rättvis handel-produkter och strävar i allmänhet efter att leva enligt det miljödiplom som kyrkliga samfälligheten har fått, säger Peltoniemi.

Mindre blir mer

Bland fjolårets miljöinsatser fanns en slow fashion-brunch där man diskuterade etisk klädkonsumtion. I samband med brunchen ordnades ett klädbyte, så deltagarna kunde ta med sig kläder de inte längre använder och byta med någon annan.

- Idén var att man inte alltid behöver köpa nytt och om man behöver något nytt så kan man hellre köpa något som håller och fästa uppmärksamhet vid hur och var plagget har tillverkats. Intäkterna från brunchen gick till Kyrkans utlandshjälp. Vi var över trettio personer på plats,

unga och gamla, till och med barn, så det här är nog sådant som intresserar, säger Peltoniemi.

En fråga som är viktig och kopplad till både miljö och själslid är att minska mängden prylar. En vanlig finländare kan ha upp till 200 000 saker, fast man skulle klara sig med en bråkdel.

- Vi människor vill bara ha mer material och det tar upp plats av resten av våra liv. När saker tar plats finns det inte alltid utrymme för sådant vi skulle må bättre av. Pylar stjälar en hel massa energi! säger Peltoniemi.

Därför ordnade församlingen en föreläsning om att få ordning på både hemmet och livet.

- Vi startade också en stödgrupp som samlas en gång i månaden och som leds av mig och församlingens diakon **Cari- ta Eklund**. Avsikten är att få till stånd en avsevärd minskning av prylarna i vars och ens liv fram till i höst. Våra samlingskomster har olika teman, vi kan tala om återvinning och återbruk, men också om hurdana känslor det väcker att avstå från något. Det är nämligen inte någon enkel sak för alla, säger Peltoniemi.

Keväällä otettiin käyttöön uudet leveät ja sähkökäyttöiset ovet seurakuntien Eerikinkadun toimitiloissa. Ovien ansiosta esimerkiksi hää- tai hautausasioita pääsee hoitamaan myös isolla pyörätuolilla tai sähkömopolla.

- Tämä on iso asia meille vammaisille. Kun oma äitini kuoli, en päässyt hoitamaan hänen asioitaan. Olemme puuhanneet ovea kauan.

Hieno että se vihdoin on valmis, mieltii **Päivi Holm**. Hän itse liikkuu sähkömopon kanssa ja tietää, että saavutettavuus ei ole itsestään selvää.

Päivi Holm kuuluu yhtymän vammaisneuvostoon. Se neuvoo minkälaisia asioita pitää ottaa huomioon, kun esimerkiksi rakennetaan uutta tai korjataan vanhaa. Esimerkiksi Henrikinkirkko, Yli-Maarian seurakuntatalo ja Poikluoman seurakuntatalo ovat rakennuksia, joissa pääsee liikkumaan esteettömästi. Siitä voi kiittää myös vammaisneuvostoa.

Ei kynnyksiä!

Diakoni **Tarja Muurinen** on ollut vammaisneuvostossa sihteerinä alusta saakka, eli vuodesta 2006. Hän kertoo, että Turun seurakunnissa esteettömyysasioista huolehditaan aika hyvin:

- Vammaisneuvostossa on mukana vammaisten edustajia sekä seurakuntien johtoa ja luottamushenkilöitä. Kokoonnumme neljä kertaa vuodessa. Keskiytime saavutettavuuteen ja esteettömyyteen,

Muurinen kertoo.

Esteettömyys on esimerkiksi sellaista, ettei ole kynnyksiä tai että sisään rakennukseen pääsee luiskaa pitkin. Oven aukeamisen suunta pitää miettiä. Ovenkahvat pitää laittaa kylkilinjojen alle. Lavuaarien korkeuden pitää olla kaikille sopiva. Vessanpöntön ympärillä pitää olla tilaa. Väreissä täytyy olla kylkilinjoja, että ne eivät sekoitu toisiinsa:

Tämä on iso asia meille vammaisille.

- Nämä asiat auttavat vammaisten lisäksi myös lastenrattaiden kanssa liikkuvia sekä vanhuksia. Pitää muistaa, että ihmiset ovat erilaisia.

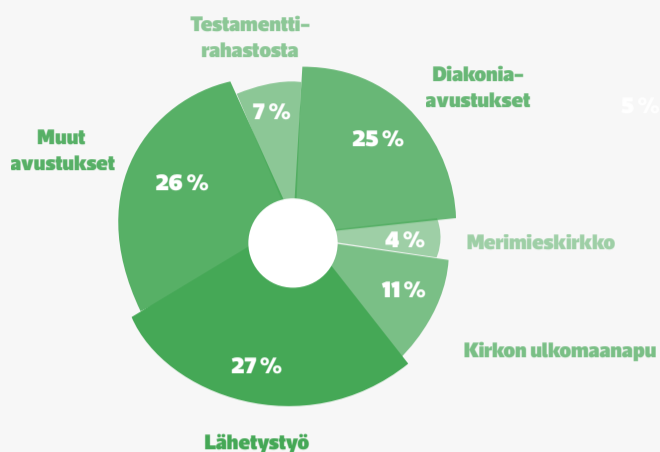
On tärkeää, että kaikki pääsevät seurakuntien tilaisuuksiin, Tarja Muurinen sanoo.

Esteettömyys on kuitenkin eri asia kuin saavutettavuus. Saavutettavuutta on esimerkiksi selkokieli, jolla tämä tehtyjuttu on yritetty kirjoittaa. Toinen esimerkki ovat selkomessut. Niissä voi olla mukana vaikkapa kuvia kertomassa messun kulusta.

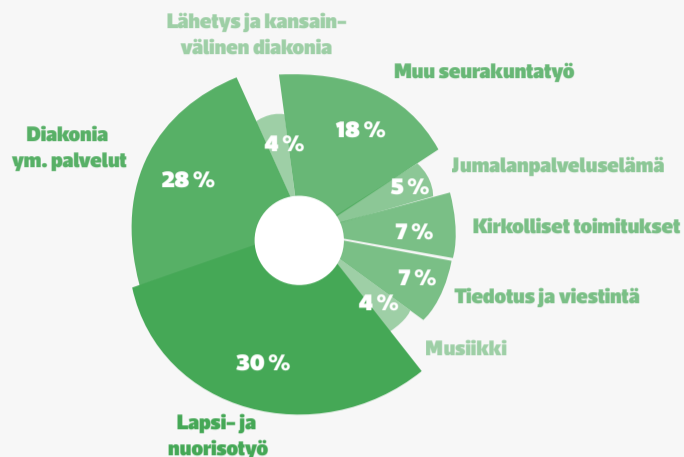
- Selkomessuja on alettu järjestää yhteistyössä eri seurakuntien kanssa muutamana kerran vuodessa, kertoo Tarja Muurinen. ●

Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä 2018

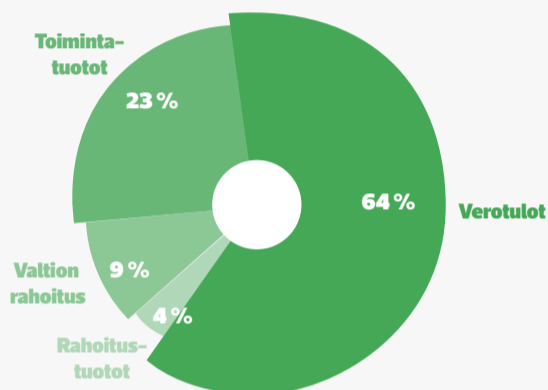
Seurakuntayhtymän antamat avustukset – 1 717 239 €

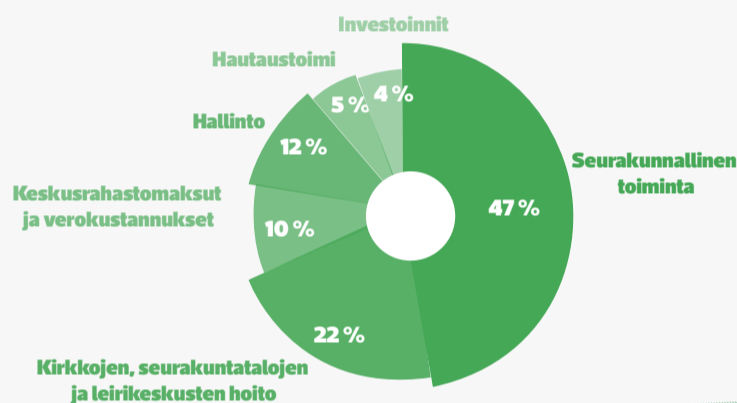
Seurakunnallinen toiminta tehtävälueittain

Tuotot lajeittain

Nettokulujen jakaantuminen toiminnoittain

Pysähdyspaikka pikkuisille

Skappelin perhekerhossa Skanssissa on tarjolla tekemistä ja vertaistukea.

”Yksi, kaksi, kolme, PUM! huu-
taa lastenliikunnan ohjaaja
Sirke Viljanen, ja viitisen-
toista äitiä ja yksi isä nostavat
vauvansa tai taaperonsa kor-
keuksiin kuin Särkänniemessä
konsanaan. Lapsilla näyttäisi olevan
hauskaa, vaikka oikeasti ei olla Särkän-
niemessä, vaan Skappelissa, jossa on
meneillään vauvasirkus kevään päättä-
jäisten kunniaksi.

– Yleensä meillä on täällä askartelua, muskaria, laululeikkejä ja tietysti ihan leikkimistä ja yhdessäoloa, kertoo **Minna Reijo**, toinen torstaikerhon vetäjistä. Tarjolla on aina myös pientä purtavaa, kahvia sekä mehua. – tällainen ulkopuolinen sirkusshow on poikkeus, yleensä ohjaajat järjestävät ohjelman itse.

Ja sitä puuhaa on sitten ollut monenlaista. Esimerkiksi äitiänpäivän kunniaksi oli laivateema: Siljan tunnusmusiikki soi taustalla, lapsille oli pallomeri ja äideille spa. Vain taxfreetä joku jäi kaipaamaan.

– Vertaistuki on se juttu. Täältä löytää kavereita, tänne voi tehdä vauvatrefejä ja ylipäänsä tänne pääsee hetkeksi vähän pois kotiympyröistä, summaa Minna Reijo.

Skappeli on seurakunnan kerhotila, joka on toiminut nyt pari vuotta kaupakeskus Skanssissa. Alun perin se oli väistötöila, kun varsinainen kerhotila meni remonttiin, mutta nopeasti huomattiin, että kaupakeskushan on mitä mainioin paikka: sinne on helppo tulla ja kerhoreissulla voi hoitaa vaikka kauppa-asioita.

Skappelia pyöritetään yhteistyössä kaupungin varhaiskasvatuksen kanssa ja se on auki joka arkipäivä. Tarkempi ohjelma löytyy osoitteesta skappeli.fi tai Facebookista.

Leikitään Skanssiin menemistä

Mikko Kaikkonen on tällä kertaa ainoa isä paikalla, mutta hän kertoo, että yleensä on kyllä joku muukin. Skappelissa he ovat käyneet muutaman kerran.

– Tämä on varsin käytännöllinen paikka. Nyt jätin esimerkiksi auton pesuun siksi ajaksi, kun olemme täällä. Toisaalta nuo isot lasiovet ovat sellaiset, että ne houkuttavat **Kaarloa** kovasti. Koko ajan täytyy olla tarkkana, ettei... (ja tässä kohtaa isä käy hakemassa karkulaisen takaisin).

– Kaarlolle kerhossa on tärkeintä seura. Hän on sosiaalinen, vaikka vielä niin pieni, ettei leikkikään oikein suju, mutta hän saa sitten isommilta mallia mitä tehdä. Yhteisöllisyys on tässä se suurin anti, Kaikkonen mieltii.

Eeva Mäkilä käy Skappelissa yleensä torstai- ja perjantaiaamupäivisin **Elman** (2) ja **Hillan** (7 kk) kanssa.

– Tämä on tosi kiva, sellainen olohuone-tyyppinen, paikka. Mukavat ohjaajat ja hyvä muskari. Elma kyllä viihtyy, mikä näkyy siinä, että usein hän kotona leikkii Skanssiin menemistä. Hän pakkaa vauvan eli nukan mukaan ja sitten mennään autoon. Lisäksi hän laulaa lauluja, joita tällä on laulettu. ●